

15 בספטמבר 2014

בפקס : 6883430

לכבוד
גב' אורלי פרומן
המנהלת הכללית
משרד התרבות והספורט

שלום רב,

הנדון: מיצב של ארקדי זיידס

ביום 6 בספטמבר הסתיימה הצגתה של התערוכה הקבוצתית "צעדים בוני אמן – מחול-אמנות-קהילה" במוזיאון פתח תקוה לאמנות. במסגרת התערוכה הוצג מיצב וידיאו של היוצר, הכוריאוגרף והרקדן ארקדי זיידס, שכלל שני מסכים. באחד הוקרנו סרטונים מארכיון הוידאו של ארגון בצלם, שמתעדים מתנחלים וחיילים בגדה. בשני נראה ארקדי זיידס מגיב בתנועה למתרחש בסרטונים.

העבודה עוררה מחאות בדף הפייסבוק המתקרא "אמהות של חיילים נגד בצלם". נטען שם שהיא מציגה את חיילי צה"ל באור שלילי וכי הצגתה במוזיאון הסמוך לבית יד לבנים פוגע ברגשות הורים שכולים. בתגובה ציין ראש העירייה שהתערוכה הוסרה (במועד בו ממילא אמורה היתה להסתיים הצגת התערוכה). בידיעה שהתפרסמה באתר NRG ביום 10.9.14 ("מי מימן את תערוכת 'בצלם' שהוסרה עקב מחאה?") נטען שמשרד התרבות מימן את התערוכה. בסיום הידיעה הובאה תגובת משרד התרבות והספורט כדלקמן:

"משרד התרבות תומך מדי שנה בלמעלה מ-800 גופי ומוסדות תרבות בהתאם לקריטריונים הקבועים בחוק ולאחר שעמדו בתנאי הסף הנדרשים. יובהר, כי המשרד תומך בגופי ומוסדות תרבות בלבד, ואינו תומך בתערוכות או במיצגים. לכן הטענה כאילו משרד התרבות תומך בתערוכה האמורה אינה נכונה. משרד התרבות תומך בלהקת המחול של הכוריאוגרף ארקדי זיידס לאחר שזו עמדה בקריטריונים הקבועים בחוק. המשרד איננו שותף לתכני הפעילות האמנותית המתקיימת בגופים הנתמכים על ידו ואינו רשאי להתערב, גם במקרים בהם הוא אינו מסכים עם התכנים האמנותיים המוצגים בהם.

יחד עם זאת נוכח תלונות שהתקבלו על אופי התכנים המוצגים בתערוכה האמורה, הועבר הנושא לבדיקת היועצת המשפטית של משרד התרבות כדי שתבחן האם יש בהם משום הסתה ועבירה על פי חוק העונשין המהווים עילה לפנייה ליועץ המשפטי של משרד האוצר, שהוא על פי החוק הסמכות להחליט על שלילת תמיכה".

הפיסקה הראשונה בתגובת המשרד היא התגובה הראויה – משרד התרבות איננו קומיסר תרבות. אכן אין הוא רשאי להתערב בתכנים האמנותיים של המוסדות בהם הוא תומך. חופש הביטוי האמנותי מחייב, שהתמיכה לא תהיה מותנית במגבלות כלשהן או בפיקוח על התוכן האמנותי.

יחד עם זאת חבל עד מאד שהמשרד לא הסתפק בכך וראה לנכון להוסיף, כי תוכן התערוכה ייבחן כדי לבדוק האם יש בו הסתה ועבירה פלילית והאם קיימת עילה לשלול את התמיכה מלהקת המחול של ארקדי זיידס. קשה להשתחרר מהמחשבה שצירוף המילים "בצלם" ו"חיילי צה"ל" גרר תגובה חמורה כל כך שנעשתה ללא בדיקה ובחוסר אחריות. החומרה המיוחדת הנודעת לתגובה זו היא כפולה: ראשית, היא מטילה כתם של חשד לעבריינות על ארקדי זיידס מבלי שנערכה ולו בדיקה ראשונית ומבלי שניתנה לו ההזדמנות להגיב לכך; שנית, היא משדרת מסר מרתיע ומאיים כלפי ארקדי זיידס וכלפי קהילת האמנים כולה: הישמרו לכם מפני עיסוק בנושאים רגישים ושנויים במחלוקת שמא תסכנו את התמיכה הממשלתית.

התמונה הנשקפת מהסרטונים שמקרין ארקדי זיידס היא אכן מקוממת ומטרידה עד מאד. זאת לא בשל החשש המופרך מפני הסתה אלא בשל כך שהיא משקפת את המציאות הקשה השוררת בגדה. כל אדם בכלל וכל ישראלי בפרט צריך להיות מוטרד ממצואות זו – בין אם הוא מבקש להביא לסיום הכיבוש ובין אם הוא תומך בארץ ישראל השלמה. הפתרון לכך איננו נעוץ בניסיון לנפץ את המראה, אלא בפעולה לשינוי המציאות.

אף שמשרד התרבות איננו אמור להתערב בתכנים מן הראוי שדווקא יעודד אמנים, שאינם עוסקים רק באמנות לשם בידור או באמנות שעוסקת באני ובחיפוש העצמי (שתייהן כבודן במקומן מונח), אלא מגלים אחריות לחברה בה הם חיים, מעורבות חברתית וזועקים נגד עוולות.

לפיכך נבקשך להורות על ביטול מיידי של הבדיקה ולפרסם על כך הודעת הבהרה.

בכבוד רב,

דן יקיר, עו"ד
היועץ המשפטי

העתק: גב' הדס פרבר, היועצת המשפטית (בפקס: 02-5819836)